

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

31 Aralık 2019

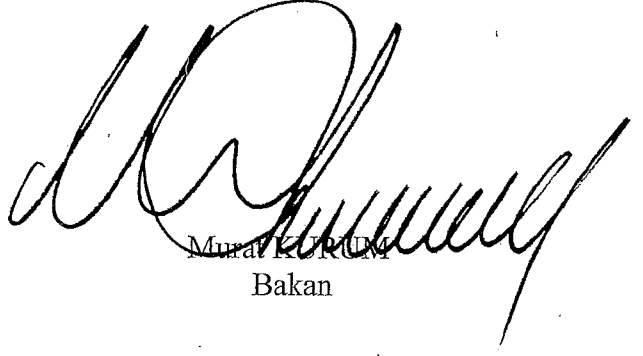
Sayı : 30824082/610- **310386**
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (9 Adet- 9 Sayfa)
- Cevap yazısı (82 Adet, 136 Sayfa)

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**

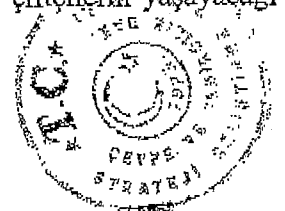
7/21053 6K43

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN TACETTİN BAYIR'IN
TBMM 7/21053 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI****SORULAR:**

Görsel ve yazılı basında yer alan habere göre; İzmir Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı bir karar almış ve valilik tarafından, Çeşme'den, Seferihisar, Urla, Bayındır, Foça ve Menemen'e kadar İzmir'in 16 ilçesinde yer alan toplam 33 jeotermal sahasını kiraya vermek için ihaleye çıkarmıştır. Toplam 95 bin 330 hektarlık yüz ölçüme sahip 33 sahada jeotermal kaynak aranacağı, 8 bin 78 hektar büyüklüğe sahip mevcut 2 jeotermal sahasında ise işletme haklarının devredileceği duyurulmuştur. Açık teklif artırma usulüne göre yapılacak ihalelerin 14 Kasım 2019 tarihinde İzmir Valiliği'nde gerçekleştirileceği bildirilmiştir. Jeotermal aranacak 33 saha için toplam: 4 milyon 902 bin 500 TL, işletme hakları devredilerek ruhsatlandırılacak mevcut 2 jeotermal sahası için ise 1 milyon 800 bin TL muhammen bedel belirlenmiştir. 30 ilçenin 28'inden daha büyük ve İzmir'in 11 bin 891 km2'lik yüzölçümünün yüzde 8'ine denk gelen bir alanı kaplayan jeotermal arama planı tarım kesiminde endişe yaratmıştır.

Bu bağlamda,

- 1) Jeotermal santralleri, bor ve hidrojen sülfür nedeniyle tarıma olduğu kadar insan sağlığına da ciddi zararlar verdiği, uzun vadede kanser yapıcı nitelik taşıdığı içme ve sulanma sularını zehirlediğini, uzmanlar ileri sürmektedir. Bu işletmelerin olduğu yerlerde kanser vakalarının artışı söz konusu olduğundan, bölgelerde ikamet eden yurttaşlarımızın yaşayacağı sağlık sorunları göz önüne alınmış mıdır? Göz önüne alındı ve bir araştırma yapıldı ise, ortaya çıkan araştırma sonucu nedir? JES'lerin yaşatacağı tahribatın önüne geçmek için ne tür tedbirler alacaksınız?
- 2) Bölgedeki çiftçiler, binlerce yıldan beri üretilen, kutsal ürün olarak kabul edilen incir, zeytin, enginar başta olmak üzere yöreye özgü ürünlerin jeotermal enerji santrallerinin bıraktığı atık ve yarattığı hava koşullarından olumsuz etkilenmesi konusu hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu denli büyük ölçekli bir alanda jeotermal aramaları yapılmasının çok ciddi ve geri döndürülemez sonuçlar doğuracağı endişeleri hakkındaki fikirleriniz nelerdir?
- 3) Proje için bir ihale şartnamesi hazırlanmış mıdır? İhale için gereken yeterlilik kriterleri nelerdir?
- 4) JES'lerin zararlarının ve oluşturduğu risklerin ölçülmesi ve değerlendirilmesi hangi bilimsel kriterlere göre gerçekleştirilecektir? Muhtemel projenin sonuçlarına göre, bir test ve değerlendirmeye tabi tutulacak mıdır?
- 5) JES yatırımlarının zararlı olduğunun tespit edilmesi durumunda, mevcut yatırımlar veya yeni yapılacak yatırımlarla ilgili nasıl bir önlem uygulamayı düşünüyorsunuz?
- 6) Bölgelerde kurulacak, JES'lerin risk ve tehditlerine ilişkin kaygıları araştırmayı düşünüyor musunuz? Araştırmanın haklı çıkması durumunda, bu risklere maruz kalan ve maddi, manevi ya da sağlıkla ilgili zararlar gören kişilere herhangi bir tazminat ödenmesi planlanmakta mıdır?
- 7) JES'lerin denetlenmesi ne sıklıkla olacaktır? Aydın'da çiftçilerin yaşadığı sıkıntıların yaşanmaması için ne gibi tedbir ve önlemler alınacaktır?
- 8) Yapılacak ihaleler sonucunda kurulacak JES'lerden elde edilecek elektrik, ihtiyacın ne kadarını karşılayacaktır? Bu konu ile ilgili bir çalışma yapılmış mıdır?
- 9) Yapılması planlanan, JES'ler sonucunda ne kadar jeotermal suyu yeryüzüne çıkarılacaktır?
- 10) Kurulması planlanan jeotermal sahalarının faaliyete geçmesi sonucunda, çiftçilerin yaşayacağı olası ekonomik sıkıntılara nasıl bir çözüm getirmeyi planlıyorsunuz?

CEVAP:

İzmir İli sınırları içerisinde Bakanlığımızda ÇED süreci yürüten ya da ÇED Olumlu Kararı verilmiş Jeotermal Enerji Santrali projesi bulunmamakta olup, Jeotermal kaynak sularının bertaraf edilmesine ilişkin çalışmalar, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak hazırlanan, 31.12.2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği" çerçevesinde, ilgili kurumlar tarafından yapılmaktadır.

Ayrıca, İzmir Valiliğinden alınan bilgilere göre;

Jeotermal kaynak arama faaliyetleri 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği EK-2 Listesi madde 55'de (maden, petrol ve jeotermal kaynak arama projeleri, (Sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, jeofizik vb. yöntemle yapılan aramalar hariç)), jeotermal kaynak işletme faaliyetleri ise Yönetmeliğin EK-1 Listesi madde 44'de "Jeotermal kaynağın çıkartılması ve kullanılması (Isıl gücü 20 MWe ve üzeri)" ve EK-2 Listesi madde 43'de "Jeotermal kaynağın çıkartılması ve kullanılması (Isıl gücü 5 MWe ve üzeri)" yer aldığı,

Bu kapsamda, Isıl gücü 5 MWe ve üzerinde olan jeotermal kaynak işletme faaliyetleri ile jeotermal kaynak arama faaliyetleri ÇED Yönetmeliği'ne tabi olup, ruhsat sahibi tarafından jeotermal kaynak arama faaliyetine başlanmasına karar verilmesi durumunda, faaliyete başlamadan önce Proje Tanıtım Dosyası veya ÇED Raporu hazırlanarak, Bakanlığımıza başvuru yapılması zorunludur.

İzmir İlindeki jeotermal kaynakların genelde elektrik enerjisi üretim tesisinde (JES) kullanılacak yüksek sıcaklıklarda olmadığı, Büyük Menderes Havzasında (Aydın-Denizli bölgesinde) Jeotermal Enerji Santrallerine (JES) ilişkin yaşanan yoğunlaşmanın ve buna bağlı sorunların yaşanmasının beklenmediği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne yapılan başvuruların genellikle jeotermal kaynağın termal turizmde, seracılıkta, konut ısıtmada vb. kullanımına yönelik projelerden ibaret olduğu,

Belirtilmiştir.